

Klimakrisen: Hvem skal betale for tab og skader i det globale syd?

**I skal i dag deltage i en debat om spørgsmålet:
Hvem skal betale for tab og skader i det globale syd?**

Debatten vil bestå af tre runder på 10 minutter med fokus på disse spørgsmål:

1. Skal Kina – som både er et stort udviklingsland, men også verdens største CO²-udleder – modtage penge fra eller bidrage til fonden for tab og skader?
2. Skal pengene til fonden for tab og skader være “nye penge”, som øger budgettet, eller penge fra allerede eksisterende budgetter, som flyttes fra andre områder?
3. Hvordan afgør vi, hvilke tab og skader der giver et udviklingsland ret til at modtage penge fra fonden? Og hvad hvis tabet er et helt land?

Følg disse instruktioner for rollespillet:

- Læs introduktionen til debattemnet nedenfor
- Vend siden og læs præsentationen af den aktør, du skal repræsentere i debatten
- Forbered gode argumenter, der kan bruges i debatten
 - Tænk særligt på de tre forskellige runder, I skal igennem i debatten
 - Overvej hvilke appelformer (etos, patos, logos), der vil passe godt til den aktør, du skal repræsentere, og hvordan du kan bruge dem i debatten

Introduktion til debattemnet

På FN's klimamøde COP27 i 2022 blev landene enige om at lave en ny klimafond. Fonden skal hjælpe fattige og sårbare lande, som bliver ramt af klimaforandringer, for eksempel af oversvømmelser, tørke og storme. Aftalen blev kaldt historisk, fordi landene har diskuteret dette i over 30 år, før de endelig blev enige.

Tanken bag fonden er, at de lande, som historisk har udledt mest CO² og andre drivhusgasser, har et stort ansvar for klimakrisen. Derfor har de også et moralsk ansvar over for landene i det globale syd, som oplever konsekvenserne af klimaforandringerne. Det er lande, som historisk har bidraget meget lidt til klimakrisen, men som betaler en høj pris for den. Det gælder både de tab og skader, som klimakatastrofer forårsager, og udgifterne til at genopbygge det, der er blevet ødelagt.

Med vedtagelsen af fonden for tab og skader kan man sige, at det internationale samfund samlet har anerkendt, at der er behov for mere økonomisk klimastøtte til landene i det globale syd. Der er dog stadig meget arbejde foran os, før der er enighed om løsninger på svære spørgsmål, som for eksempel: Hvad kan regnes som tab og skader? Og hvem skal betale til klimafonden, og hvor meget?

Siden COP27 har flere lande meldt ud, at de vil bidrage med store beløb til fonden for tab og skader. Men mindre end halvdelen af de lovede 788,8 millioner amerikanske dollars er faktisk blevet indbetalt i fonden. På det seneste klimamøde, COP30 i Brasilien, var Spanien det eneste land, der annoncerede et nyt bidrag på 45 millioner euro, hvoraf en del gik til fonden for tab og skader. Fondens står derfor stadig over for udfordringen med at få politiske løfter gjort til rigtige penge. Derudover bliver flere lande kritiseret, blandt andet af NGO'er, for at pengene ikke er såkaldte “nye penge”. I praksis betyder det, at pengene bliver taget fra budgetter, som allerede er vedtaget, i stedet for at øge det samlede budget. For eksempel bliver pengene taget fra udviklingsbistand, som allerede er politisk besluttet, i stedet for at øge udviklingsbistanden.

Der er også stor uenighed blandt FN's medlemslande om, hvem der skal betale til klimafonden. Skal det for eksempel være de lande, der historisk har udledt mest CO² per indbygger, som USA og de rigere EU-lande? Eller skal lande, som først er begyndt at udlede meget CO² senere, også bidrage til klimafonden, som for eksempel Kina, Indien og Saudi-Arabien? Især Kinas status som udviklingsland er blevet diskuteret meget, fordi Kina samtidig er det land, der i dag udleder mest CO² i verden. Hvem skal betale klimaregningen i det globale syd? Og prøver de lande, der udleder mest, at undgå at bidrage økonomisk?

I dag repræsenterer du:

Business Europe

Introduktion

Business Europe repræsenterer 42 nationale erhvervsorganisationer fra 36 lande i EU, Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og EU's nabolande. Det er Europas største erhvervsorganisation og arbejder for økonomisk vækst og konkurrenceevne på EU-niveau. Business Europe støtter både EU's mål om klimaneutralitet i 2050 (det vil sige, at netto-udledningen af drivhusgasser skal være nul) og Paris-aftalen, som er den globale klimaaftale, der skal holde opvarmningen under 2 °C. Men det skal sikres, at der er en god forretningsmæssig grund, så de europæiske virksomheder ikke svækkes i omstillingen til at blive klimaneutrale. Med hensyn til fonden for tab og skader mener Business Europe, at pengene bør findes inden for eksisterende budgetter. Eventuel ny finansiering bør i stedet investeres i innovative europæiske virksomheder, der optimerer den grønne omstilling og forsker i metoder som CO²-opsamling og nye innovative måder at stoppe klimakrisen på.

Det mener du om Fonden for tab og skader

Støtte og fairness

- Business Europe mener, det er vigtigt at støtte Paris-aftalen, som skal holde opvarmningen under 2 °C, og EU's mål om klimaneutralitet i 2050, altså at netto-udledningen af drivhusgasser skal være nul. Europæiske virksomheder og lande gør allerede meget for at reducere CO²-udledninger, og det skal anerkendes.
- Hvis nye grønne skatter på europæiske produkter indføres for at finansiere fonden, kan det skade europæiske virksomheder og EU's konkurrenceevne. Store udledere som Kina, Rusland og USA har færre klimaregler, hvilket gør det billigere og lettere at drive forretning der. EU bør derfor sikre, at de store udledere uden for Europa bidrager, mens europæiske virksomheder kan fortsætte med at lede den grønne omstilling.
- Europæiske virksomheder har allerede været frontløbere i udviklingen af bæredygtig transport, miljøvenlige produkter og løsninger på klimaudfordringer. Historiske udledninger fra Europa bør ses i sammenhæng med den positive globale rolle, som europæiske virksomheder har spillet.

Budget og finansiering

- EU's bidrag til fonden bør komme fra eksisterende budgetter, ikke nye afgifter eller skatter på europæiske virksomheder.
- Eventuel ny finansiering bør i stedet bruges til at støtte innovative europæiske virksomheder, der udvikler grøn teknologi og løsninger, som andre lande kan lære af.
- Fonden bør ikke finansieres på en måde, der gør Europa mindre attraktivt for erhvervslivet, men fokusere på, at pengene kommer fra større CO² udledere udenfor Europa, som endnu ikke har indført de samme klimaregler.

Konkurrence og fleksibilitet

- EU-virksomheder skal have fleksibilitet til at lave bæredygtighedsstrategier, der passer til deres branche og situation.
- Det er vigtigt, at europæiske virksomheder kan fortsætte med at være verdensførende inden for grøn innovation, samtidig med at fonden sikrer, at udviklingslande får støtte til at håndtere tab og skader fra klimaforandringer.

Kort overblik over de andre aktører i debatten

AOSIS: Alliance of Small Island States er en sammenslutning af 39 små og lavtliggende ølande, som er særligt sårbare over for stigende havniveau.

Danmark: Et mindre, rigt EU-land, som har brugt mange penge på den grønne omstilling, men som også er blandt de lande, der har udledt – og stadig udleder – meget CO² per indbygger.

Slovakiet: Et mindre velstående EU-land, som har oplevet klimarelaterede katastrofer, men som stadig importerer meget olie fra Rusland.

Kina: Et udviklingsland, som nu er en af verdens største CO²-udledere, men som ikke bidrager til Fonden for tab og skader.

Klimakrisen: Hvem skal betale for tab og skader i det globale syd?

**I skal i dag deltage i en debat om spørgsmålet:
Hvem skal betale for tab og skader i det globale syd?**

Debatten vil bestå af tre runder på 10 minutter med fokus på disse spørgsmål:

1. Skal Kina – som både er et stort udviklingsland, men også verdens største CO²-udleder – modtage penge fra eller bidrage til fonden for tab og skader?
2. Skal pengene til fonden for tab og skader være “nye penge”, som øger budgettet, eller penge fra allerede eksisterende budgetter, som flyttes fra andre områder?
3. Hvordan afgør vi, hvilke tab og skader der giver et udviklingsland ret til at modtage penge fra fonden? Og hvad hvis tabet er et helt land?

Følg disse instruktioner for rollespillet:

- Læs introduktionen til debattemnet nedenfor
- Vend siden og læs præsentationen af den aktør, du skal repræsentere i debatten
- Forbered gode argumenter, der kan bruges i debatten
 - Tænk særligt på de tre forskellige runder, I skal igennem i debatten
 - Overvej hvilke appelformer (etos, patos, logos), der vil passe godt til den aktør, du skal repræsentere, og hvordan du kan bruge dem i debatten

Introduktion til debattemnet

På FN's klimamøde COP27 i 2022 blev landene enige om at lave en ny klimafond. Fonden skal hjælpe fattige og sårbare lande, som bliver ramt af klimaforandringer, for eksempel af oversvømmelser, tørke og storme. Aftalen blev kaldt historisk, fordi landene har diskuteret dette i over 30 år, før de endelig blev enige.

Tanken bag fonden er, at de lande, som historisk har udledt mest CO² og andre drivhusgasser, har et stort ansvar for klimakrisen. Derfor har de også et moralsk ansvar over for landene i det globale syd, som oplever konsekvenserne af klimaforandringerne. Det er lande, som historisk har bidraget meget lidt til klimakrisen, men som betaler en høj pris for den. Det gælder både de tab og skader, som klimakatastrofer forårsager, og udgifterne til at genopbygge det, der er blevet ødelagt.

Med vedtagelsen af fonden for tab og skader kan man sige, at det internationale samfund samlet har anerkendt, at der er behov for mere økonomisk klimastøtte til landene i det globale syd. Der er dog stadig meget arbejde foran os, før der er enighed om løsninger på svære spørgsmål, som for eksempel: Hvad kan regnes som tab og skader? Og hvem skal betale til klimafonden, og hvor meget?

Siden COP27 har flere lande meldt ud, at de vil bidrage med store beløb til fonden for tab og skader. Men mindre end halvdelen af de lovede 788,8 millioner amerikanske dollars er faktisk blevet indbetalt i fonden. På det seneste klimamøde, COP30 i Brasilien, var Spanien det eneste land, der annoncerede et nyt bidrag på 45 millioner euro, hvoraf en del gik til fonden for tab og skader. Fondens står derfor stadig over for udfordringen med at få politiske løfter gjort til rigtige penge. Derudover bliver flere lande kritiseret, blandt andet af NGO'er, for at pengene ikke er såkaldte “nye penge”. I praksis betyder det, at pengene bliver taget fra budgetter, som allerede er vedtaget, i stedet for at øge det samlede budget. For eksempel bliver pengene taget fra udviklingsbistand, som allerede er politisk besluttet, i stedet for at øge udviklingsbistanden.

Der er også stor uenighed blandt FN's medlemslande om, hvem der skal betale til klimafonden. Skal det for eksempel være de lande, der historisk har udledt mest CO² per indbygger, som USA og de rigere EU-lande? Eller skal lande, som først er begyndt at udlede meget CO² senere, også bidrage til klimafonden, som for eksempel Kina, Indien og Saudi-Arabien? Især Kinas status som udviklingsland er blevet diskuteret meget, fordi Kina samtidig er det land, der i dag udleder mest CO² i verden. Hvem skal betale klimaregningen i det globale syd? Og prøver de lande, der udleder mest, at undgå at bidrage økonomisk?

I dag repræsenterer du:

Danmark

Introduktion

Danmark er et af de rigeste lande i Europa og har en af de højeste BNP per indbygger i EU. Samtidig med den økonomiske vækst er forbruget også steget, og Danmark har nu et af verdens højeste niveauer af CO²-udledning per indbygger (se faktablad 1).

Danmark anerkender, de store konsekvenser klimaforandringerne har for sårbare udviklingslande, og Danmark har på internationale klimakonferencer været med til at sætte fokus på dette. Danmark var også det første land, der lovede penge til fonden for tab og skader. Klimaretfærdighed er vigtigt, og rige lande bør støtte fattigere lande, der står over for alvorlige klimaproblemer.

Samtidig står EU over for store udfordringer med forsvar, konkurrenceevne og den grønne omstilling. Derfor er Danmark tilbageholdende med at love for store bidrag til fonden og ønsker, at store udledere som Kina også tager ansvar og bidrager.

Det mener du om Fonden for tab og skader

Klimaansvar og retfærdighed

- Danmark mener, at klimaretfærdighed er afgørende. Landet erkender, at Danmarks økonomiske effektivitet og vækst har bidraget til øget forbrug og dermed stigende CO²-udledning. Men Danmark mener også, at store udledere som Kina og USA bør bidrage mere til fonden for tab og skader. Mange lande lovede under COP27 i 2022 at bidrage til fonden, men har endnu ikke fulgt op på deres løfter. Danmark vil se handling nu!
- Danmark er en stærk forkæmper for fonden og er blandt de lande, der har bidraget mest med næsten 50 millioner euro. Til sammenligning har USA bidraget med omkring 15 millioner euro. Kritikerne påpeger, at Danmarks bidrag kommer fra allerede afsatte udviklingsmidler, men Danmark er stadig blandt de lande, der bruger mest på bistand til udviklingslande. At afsætte næsten 50 millioner euro er et stort bidrag til fonden sammenlignet med andre lande, som ikke har bidraget nær så meget.

Hvad fonden skal dække

- "Tab og skader" er et meget bredt begreb, og det skal naturligvis defineres, så fonden dækker de rigtige områder. Generelt støtter Danmark en inkluderende tilgang, hvor også tab af sjældne og unikke økosystemer og biodiversitet indgår.
- Selvom Danmark ønsker en bred dækning, er landet ikke klar til at afsætte store nye midler lige nu, fordi der allerede bruges betydelige summer på nationalt forsvar og militært udstyr. Derfor ønsker Danmark, at de større lande bidrager mere.

Økonomi og prioritering

- Danmark ønsker, at pengene fra fonden bruges effektivt og målrettet, så de støtter de lande, der rammes hårdest af klimaforandringer. Men samtidig skal det sikres, at nye økonomiske byrder ikke rammer danske virksomheder og borgere unødigt.

Kort overblik over de andre aktører i debatten

AOSIS: Alliance of Small Island States er en sammenslutning af 39 små og lavtliggende ølande, som er særligt sårbare over for stigende havniveauer.

Slovakiet: Et mindre velstående EU-land, som har oplevet klimarelaterede katastrofer, men som stadig importerer meget olie fra Rusland.

Kina: Et udviklingsland, som nu er en af verdens største CO²-udledere, men som ikke bidrager til Fonden for tab og skader.

Business Europe: Interesseorganisation der mener, at konkurrence og økonomisk udvikling medfører CO²-udledning, og de vil hellere udvikle måder at opsamle CO² på fremfor at bremse udviklingen.

Klimakrisen: Hvem skal betale for tab og skader i det globale syd?

**I skal i dag deltage i en debat om spørgsmålet:
Hvem skal betale for tab og skader i det globale syd?**

Debatten vil bestå af tre runder på 10 minutter med fokus på disse spørgsmål:

1. Skal Kina – som både er et stort udviklingsland, men også verdens største CO²-udleder – modtage penge fra eller bidrage til fonden for tab og skader?
2. Skal pengene til fonden for tab og skader være “nye penge”, som øger budgettet, eller penge fra allerede eksisterende budgetter, som flyttes fra andre områder?
3. Hvordan afgør vi, hvilke tab og skader der giver et udviklingsland ret til at modtage penge fra fonden? Og hvad hvis tabet er et helt land?

Følg disse instruktioner for rollespillet:

- Læs introduktionen til debattemnet nedenfor
- Vend siden og læs præsentationen af den aktør, du skal repræsentere i debatten
- Forbered gode argumenter, der kan bruges i debatten
 - Tænk særligt på de tre forskellige runder, I skal igennem i debatten
 - Overvej hvilke appelformer (etos, patos, logos), der vil passe godt til den aktør, du skal repræsentere, og hvordan du kan bruge dem i debatten

Introduktion til debattemnet

På FN's klimamøde COP27 i 2022 blev landene enige om at lave en ny klimafond. Fonden skal hjælpe fattige og sårbare lande, som bliver ramt af klimaforandringer, for eksempel af oversvømmelser, tørke og storme. Aftalen blev kaldt historisk, fordi landene har diskuteret dette i over 30 år, før de endelig blev enige.

Tanken bag fonden er, at de lande, som historisk har udledt mest CO² og andre drivhusgasser, har et stort ansvar for klimakrisen. Derfor har de også et moralsk ansvar over for landene i det globale syd, som oplever konsekvenserne af klimaforandringerne. Det er lande, som historisk har bidraget meget lidt til klimakrisen, men som betaler en høj pris for den. Det gælder både de tab og skader, som klimakatastrofer forårsager, og udgifterne til at genopbygge det, der er blevet ødelagt.

Med vedtagelsen af fonden for tab og skader kan man sige, at det internationale samfund samlet har anerkendt, at der er behov for mere økonomisk klimastøtte til landene i det globale syd. Der er dog stadig meget arbejde foran os, før der er enighed om løsninger på svære spørgsmål, som for eksempel: Hvad kan regnes som tab og skader? Og hvem skal betale til klimafonden, og hvor meget?

Siden COP27 har flere lande meldt ud, at de vil bidrage med store beløb til fonden for tab og skader. Men mindre end halvdelen af de lovede 788,8 millioner amerikanske dollars er faktisk blevet indbetalt i fonden. På det seneste klimamøde, COP30 i Brasilien, var Spanien det eneste land, der annoncerede et nyt bidrag på 45 millioner euro, hvoraf en del gik til fonden for tab og skader. Fondens står derfor stadig over for udfordringen med at få politiske løfter gjort til rigtige penge. Derudover bliver flere lande kritiseret, blandt andet af NGO'er, for at pengene ikke er såkaldte “nye penge”. I praksis betyder det, at pengene bliver taget fra budgetter, som allerede er vedtaget, i stedet for at øge det samlede budget. For eksempel bliver pengene taget fra udviklingsbistand, som allerede er politisk besluttet, i stedet for at øge udviklingsbistanden.

Der er også stor uenighed blandt FN's medlemslande om, hvem der skal betale til klimafonden. Skal det for eksempel være de lande, der historisk har udledt mest CO² per indbygger, som USA og de rigere EU-lande? Eller skal lande, som først er begyndt at udlede meget CO² senere, også bidrage til klimafonden, som for eksempel Kina, Indien og Saudi-Arabien? Især Kinas status som udviklingsland er blevet diskuteret meget, fordi Kina samtidig er det land, der i dag udleder mest CO² i verden. Hvem skal betale klimaregningen i det globale syd? Og prøver de lande, der udleder mest, at undgå at bidrage økonomisk?

I dag repræsenterer du:

Kina

Introduktion

Kina er det næststørste land i verden målt på areal og det land med flest indbyggere. Siden starten på Det Store Spring Fremad i 1958 har Kina gennemgået en hurtig industrialisering. Denne udvikling har gjort Kina til verdens næststørste økonomi, men også til den største udleder af CO² i verden.

Mange lande har kritiseret Kina for den store forurening, især de sidste 40 år. Samtidig er Kina en meget vigtig leverandør af varer, ressourcer og sjældne mineraler til rige vestlige lande. Det betyder, at en stor del af forureningen sker i Kina, men at varerne bliver brugt og forbrugt i Vesten.

Kina har frivilligt opgivet sin status som udviklingsland i Verdenshandelsorganisationen (WTO), men er stadig officielt klassificeret som et udviklingsland af FN. Landet har fortsat store sociale og økonomiske forskelle. Derfor mener Kina, at landet ikke bør være forpligtet til at betale til fonden for tab og skader. I stedet argumenterer Kina for, at de rige vestlige lande, som står for størstedelen af de samlede historiske CO²-udledninger, bør stille nye penge til rådighed for at hjælpe udviklingslande, der bliver hårdt ramt af klimaforandringer.

Det mener du om Fonden for tab og skader

Historisk ansvar og bidrag

- I mener, at Kina ikke bør tvinges til at betale til fonden for tab og skader. Kina har industrialiseret hurtigt og er blevet en af verdens største økonomier, men landet har historisk set kun udledt en lille del af den samlede CO², der har skabt klimakrisen. Det er de rige vestlige lande og EU, som har haft det største ansvar, og derfor bør det også være dem, der betaler. Det er urimeligt at lægge et stort økonomisk pres på Kina, mens andre, som har skabt problemerne, slipper.
- I understreger, at Kina allerede har taget store skridt mod den grønne omstilling. Over de sidste 15 år har Kina investeret 818 milliarder dollars i grøn energi, og landet står for omkring 40 % af verdens vedvarende energi. Kina har også enorme ressourcer af sjældne mineraler, som resten af verden er afhængige af til blandt andet batteriproduktion. I mener, at Kina skal anerkendes for sin indsats, og at vestlige lande bør samarbejde med Kina om grøn teknologi fremfor at kritisere landet og bede Kina betale regningen.

Konsekvenser af klimakrisen og udviklingsstatus

- Kina oplever allerede store konsekvenser af klimakrisen. Hedeølger, storme og stigende havniveauer truer livet for over 650 millioner mennesker, der bor i kystområder. Samtidig lever omkring 17 % af befolkningen stadig i fattigdom. I mener, at Kina som udviklingsland skal have mere tid og fleksibilitet til at gennemføre den grønne omstilling, og at det derfor ikke er fair at tvinge landet til at betale til fonden, før andre rige lande har taget deres del af ansvaret.

Strategi og diplomati

- I kan bruge argumentet om, at klimaretfærdighed handler om historisk ansvar, økonomisk kapacitet og udviklingsniveau. Kina bør ses som en vigtig partner i løsningen på klimakrisen, ikke som en synderbuk.
- I kan pege på, at Kina allerede bidrager indirekte til klimaindsatsen gennem grøn teknologi og innovation, og at denne indsats har global betydning. I mener, at samarbejde og investeringer fra de rige lande vil være langt mere effektivt end at tvinge Kina til at betale.
- I kan forberede jer på kritik fra nogle lande eller NGO'er, der vil mene, at Kina burde betale mere direkte. Her er det vigtigt at understrege, at Kina allerede har investeret massivt i grøn energi, og at landet selv oplever store tab og udfordringer fra klimakrisen.

Kort overblik over de andre aktører i debatten

AOSIS: Alliance of Small Island States er en sammenslutning af 39 små og lavtliggende ølande, som er særligt sårbare over for stigende havniveauer.

Danmark: Et mindre, rigt EU-land, som har brugt mange penge på den grønne omstilling, men som også er blandt de lande, der har udledt – og stadig udleder – meget CO² per indbygger.

Slovakiet: Et mindre velstående EU-land, som har oplevet klimarelaterede katastrofer, men som stadig importerer meget olie fra Rusland.

Business Europe: Interesseorganisation der mener, at konkurrence og økonomisk udvikling medfører CO²-udledning, og de vil hellere udvikle måder at opsamle CO² på fremfor at bremse udviklingen.

Klimakrisen: Hvem skal betale for tab og skader i det globale syd?

**I skal i dag deltage i en debat om spørgsmålet:
Hvem skal betale for tab og skader i det globale syd?**

Debatten vil bestå af tre runder på 10 minutter med fokus på disse spørgsmål:

1. Skal Kina – som både er et stort udviklingsland, men også verdens største CO²-udleder – modtage penge fra eller bidrage til fonden for tab og skader?
2. Skal pengene til fonden for tab og skader være “nye penge”, som øger budgettet, eller penge fra allerede eksisterende budgetter, som flyttes fra andre områder?
3. Hvordan afgør vi, hvilke tab og skader der giver et udviklingsland ret til at modtage penge fra fonden? Og hvad hvis tabet er et helt land?

Følg disse instruktioner for rollespillet:

- Læs introduktionen til debattemnet nedenfor
- Vend siden og læs præsentationen af den aktør, du skal repræsentere i debatten
- Forbered gode argumenter, der kan bruges i debatten
 - Tænk særligt på de tre forskellige runder, I skal igennem i debatten
 - Overvej hvilke appelformer (etos, patos, logos), der vil passe godt til den aktør, du skal repræsentere, og hvordan du kan bruge dem i debatten

Introduktion til debattemnet

På FN's klimamøde COP27 i 2022 blev landene enige om at lave en ny klimafond. Fonden skal hjælpe fattige og sårbare lande, som bliver ramt af klimaforandringer, for eksempel af oversvømmelser, tørke og storme. Aftalen blev kaldt historisk, fordi landene har diskuteret dette i over 30 år, før de endelig blev enige.

Tanken bag fonden er, at de lande, som historisk har udledt mest CO² og andre drivhusgasser, har et stort ansvar for klimakrisen. Derfor har de også et moralsk ansvar over for landene i det globale syd, som oplever konsekvenserne af klimaforandringerne. Det er lande, som historisk har bidraget meget lidt til klimakrisen, men som betaler en høj pris for den. Det gælder både de tab og skader, som klimakatastrofer forårsager, og udgifterne til at genopbygge det, der er blevet ødelagt.

Med vedtagelsen af fonden for tab og skader kan man sige, at det internationale samfund samlet har anerkendt, at der er behov for mere økonomisk klimastøtte til landene i det globale syd. Der er dog stadig meget arbejde foran os, før der er enighed om løsninger på svære spørgsmål, som for eksempel: Hvad kan regnes som tab og skader? Og hvem skal betale til klimafonden, og hvor meget?

Siden COP27 har flere lande meldt ud, at de vil bidrage med store beløb til fonden for tab og skader. Men mindre end halvdelen af de lovede 788,8 millioner amerikanske dollars er faktisk blevet indbetalt i fonden. På det seneste klimamøde, COP30 i Brasilien, var Spanien det eneste land, der annoncerede et nyt bidrag på 45 millioner euro, hvoraf en del gik til fonden for tab og skader. Fondens står derfor stadig over for udfordringen med at få politiske løfter gjort til rigtige penge. Derudover bliver flere lande kritiseret, blandt andet af NGO'er, for at pengene ikke er såkaldte “nye penge”. I praksis betyder det, at pengene bliver taget fra budgetter, som allerede er vedtaget, i stedet for at øge det samlede budget. For eksempel bliver pengene taget fra udviklingsbistand, som allerede er politisk besluttet, i stedet for at øge udviklingsbistanden.

Der er også stor uenighed blandt FN's medlemslande om, hvem der skal betale til klimafonden. Skal det for eksempel være de lande, der historisk har udledt mest CO² per indbygger, som USA og de rigere EU-lande? Eller skal lande, som først er begyndt at udlede meget CO² senere, også bidrage til klimafonden, som for eksempel Kina, Indien og Saudi-Arabien? Især Kinas status som udviklingsland er blevet diskuteret meget, fordi Kina samtidig er det land, der i dag udleder mest CO² i verden. Hvem skal betale klimaregningen i det globale syd? Og prøver de lande, der udleder mest, at undgå at bidrage økonomisk?

I dag repræsenterer du:

Slovakiet

Introduktion

Slovakiet opnåede selvstændighed i 1993 efter opløsningen af Tjekkoslaviet og blev medlem af Den Europæiske Union i 2004. Siden da har Slovakiet arbejdet på at fremskynde den grønne omstilling. Landets tunge industrielle fortid – der går helt tilbage til tiden som en del af Tjekkoslaviet – har dog efterladt en arv med høje CO²-udledninger fra olie- og kulforbrug samt en stor tung industri, og Slovakiet er stadig stærkt afhængigt af energileverancer fra Rusland. Samtidig har Slovakiet været en stor modtager af EU's udviklingsfonde og har modtaget betydelig støtte til at modernisere infrastruktur, industri og deres offentlige system. Slovakiet anerkender vigtigheden af at støtte sårbare lande uden for EU gennem mekanismer som fonden for tab og skader, men mener også, at enhver ny EU-finansiering først bør rettes mod mindre velstående EU-lande – som Slovakiet selv – i stedet for at blive sendt til lande uden for EU.

Det mener du om Fonden for tab og skader

Balance mellem ansvar og kapacitet

- Slovakiet mener, at internationale organisationer som FN og EU spiller en vigtig rolle, men deres regler må ikke være for tunge for udviklingslande, da de kan have svært ved at leve op til dem. Omkring 30 år efter selvstændigheden fra Tjekkoslaviet investerer Slovakiet stadig massivt i samfundet og erhvervslivet, støttet af EU's samhørigheds- og strukturfonde.
- Slovakiet modtager mere fra EU-budgettet, end det bidrager med, men har ikke ret til penge fra fonden for tab og skader. Slovakiet mener dog at rigere og mere etablerede lande som Danmark bør gå forrest med finansiering af global klimaindsats og tilføre "nye penge" til fonden uden at reducere EU's udviklingsmidler til Slovakiet.

Historisk ansvar og moderne udfordringer

- Siden selvstændigheden har Slovakiet arbejdet hårdt på at blive en del af EU og modernisere samfund, demokrati og retssystem. Det har været dyrt at leve op til EU-standarder, og Slovakiet har allerede investeret store summer for at følge med.
- Slovakiet oplever nu alvorlige klimarelaterede katastrofer, senest store oversvømmelser i hovedstaden i 2024, hvilket medfører store omkostninger. Som et lille og økonomisk sårbart land mener Slovakiet, at rigere EU-lande med højere CO²-udledninger bør bidrage mest til at håndtere klimarelaterede udfordringer.

Klimaretfærdighed og realistisk grøn omstilling

- Slovakiet tror på klimaretfærdighed og mener, at kløften mellem, hvad rigere lande har sagt, de vil bidrage med, og hvad de faktisk har lovet til fonden, skal lukkes. Rigere lande, ansvarlige for store historiske udledninger, skal tage ansvar – både for synlige klimakatastrofer som oversvømmelser, tørke og storme, og for tab af biodiversitet globalt.
- Slovakiet ønsker, at EU's samhørigheds- og udviklingsfonde, som har været afgørende for landets modernisering, ikke reduceres for at finansiere bidrag til fonden.
- Slovakiet og lignende lande, som er udviklede men økonomisk sårbare, kan ikke straks stoppe import af fossile brændsler og energi fra Rusland. Derfor bør de have mulighed for at udsætte reduktionen af CO²-udledninger, så de kan gennemføre en realistisk grøn omstilling uden at skade økonomien.

Kort overblik over de andre aktører i debatten

AOSIS: Alliance of Small Island States er en sammenslutning af 39 små og lavtliggende ølande, som er særligt sårbare over for stigende havniveauer.

Danmark: Et mindre, rigt EU-land, som har brugt mange penge på den grønne omstilling, men som også er blandt de lande, der har udledt – og stadig udleder – meget CO² per indbygger.

Kina: Et udviklingsland, som nu er en af verdens største CO²-udledere, men som ikke bidrager til Fonden for tab og skader.

Business Europe: Interesseorganisation der mener, at konkurrence og økonomisk udvikling medfører CO²-udledning, og de vil hellere udvikle måder at opsamle CO² på fremfor at bremse udviklingen.

Klimakrisen: Hvem skal betale for tab og skader i det globale syd?

**I skal i dag deltage i en debat om spørgsmålet:
Hvem skal betale for tab og skader i det globale syd?**

Debatten vil bestå af tre runder på 10 minutter med fokus på disse spørgsmål:

1. Skal Kina – som både er et stort udviklingsland, men også verdens største CO²-udleder – modtage penge fra eller bidrage til fonden for tab og skader?
2. Skal pengene til fonden for tab og skader være “nye penge”, som øger budgettet, eller penge fra allerede eksisterende budgetter, som flyttes fra andre områder?
3. Hvordan afgør vi, hvilke tab og skader der giver et udviklingsland ret til at modtage penge fra fonden? Og hvad hvis tabet er et helt land?

Følg disse instruktioner for rollespillet:

- Læs introduktionen til debattemnet nedenfor
- Vend siden og læs præsentationen af den aktør, du skal repræsentere i debatten
- Forbered gode argumenter, der kan bruges i debatten
 - Tænk særligt på de tre forskellige runder, I skal igennem i debatten
 - Overvej hvilke appelformer (etos, patos, logos), der vil passe godt til den aktør, du skal repræsentere, og hvordan du kan bruge dem i debatten

Introduktion til debattemnet

På FN's klimamøde COP27 i 2022 blev landene enige om at lave en ny klimafond. Fondens skal hjælpe fattige og sårbare lande, som bliver ramt af klimaforandringer, for eksempel af oversvømmelser, tørke og storme. Aftalen blev kaldt historisk, fordi landene har diskuteret dette i over 30 år, før de endelig blev enige.

Tanken bag fonden er, at de lande, som historisk har udledt mest CO² og andre drivhusgasser, har et stort ansvar for klimakrisen. Derfor har de også et moralsk ansvar over for landene i det globale syd, som oplever konsekvenserne af klimaforandringerne. Det er lande, som historisk har bidraget meget lidt til klimakrisen, men som betaler en høj pris for den. Det gælder både de tab og skader, som klimakatastrofer forårsager, og udgifterne til at genopbygge det, der er blevet ødelagt.

Med vedtagelsen af fonden for tab og skader kan man sige, at det internationale samfund samlet har anerkendt, at der er behov for mere økonomisk klimastøtte til landene i det globale syd. Der er dog stadig meget arbejde foran os, før der er enighed om løsninger på svære spørgsmål, som for eksempel: Hvad kan regnes som tab og skader? Og hvem skal betale til klimafonden, og hvor meget?

Siden COP27 har flere lande meldt ud, at de vil bidrage med store beløb til fonden for tab og skader. Men mindre end halvdelen af de lovede 788,8 millioner amerikanske dollars er faktisk blevet indbetalt i fonden. På det seneste klimamøde, COP30 i Brasilien, var Spanien det eneste land, der annoncerede et nyt bidrag på 45 millioner euro, hvoraf en del gik til fonden for tab og skader. Fondens står derfor stadig over for udfordringen med at få politiske løfter gjort til rigtige penge. Derudover bliver flere lande kritiseret, blandt andet af NGO'er, for at pengene ikke er såkaldte “nye penge”. I praksis betyder det, at pengene bliver taget fra budgetter, som allerede er vedtaget, i stedet for at øge det samlede budget. For eksempel bliver pengene taget fra udviklingsbistand, som allerede er politisk besluttet, i stedet for at øge udviklingsbistanden.

Der er også stor uenighed blandt FN's medlemslande om, hvem der skal betale til klimafonden. Skal det for eksempel være de lande, der historisk har udledt mest CO² per indbygger, som USA og de rigere EU-lande? Eller skal lande, som først er begyndt at udlede meget CO² senere, også bidrage til klimafonden, som for eksempel Kina, Indien og Saudi-Arabien? Især Kinas status som udviklingsland er blevet diskuteret meget, fordi Kina samtidig er det land, der i dag udleder mest CO² i verden. Hvem skal betale klimaregningen i det globale syd? Og prøver de lande, der udleder mest, at undgå at bidrage økonomisk?

I dag repræsenterer du:

Alliance of Small Island States

Introduktion

Alliance of Small Island States er en sammenslutning af 39 små og lavtliggende ølande, som er særligt udsatte overfor havniveaustigninger. Landene i AOSIS står sammen, fordi klimaforandringer truer deres overlevelse, og de indtager ofte en fælles holdning i forhandlinger som FN's klimakonferencer (COP). Temperaturprognoser viser stadig en stigning på langt over 1,5 grader Celsius, hvilket varslers den nært forestående forsvinden af øer som dem i AOSIS. Medlemmer af AOSIS inkluderer blandt andre Haiti, Jamaica, Papua Ny Guinea og Tuvalu. I mener, at øer som jeres ikke vil overleve hurtige temperaturstigninger, stigende havniveauer og tørke. I ser jeres land og kultur som jeres mest værdifulde ressourcer.

Det mener du om Fonden for tab og skader

Beskyttelse af øerne

- I AOSIS kæmper vi for vores medlemslandes overlevelse. Mange af vores øer risikerer at blive helt oversvømmet, hvis ikke de store udledere reducerer deres CO²-udledning hurtigt. De vil sikre, at Paris-aftalens løfter bliver overholdt, især at store forurenere reducerer deres CO²-udledninger for at holde den globale temperaturstigning under 2°C og helst tættere på 1,5°C. Med den nuværende politik risikerer verden en temperaturstigning på ca. 2,7°C inden 2100, hvilket vil oversvømme mange af AOSIS-øerne.
- Udledninger skal derfor reduceres hurtigt, da 1,5°C temperaturstigning nås allerede inden for fem år, hvis ikke der igangsættes øjeblikkelige handlinger for at stoppe det. AOSIS ser gerne, at de store udledere forpligter sig til de store klimaaftaler og aktivt reducerer deres udledninger markant - NU!

Ansvar og nye midler

- AOSIS mener, at lande i det globale nord – som EU, USA og også Kina – er ansvarlige for klimakrisen. Deres hurtige industrielle udvikling har øget CO²-udledningerne markant og bidraget til stigende havniveauer, der truer AOSIS-øerne. Derfor bør disse lande også tage ansvar for de mange klimarelaterede udfordringer, som mindre velstående lande i det globale syd nu står overfor. Disse lande bærer ikke selv skylden for klimakrisen.
- Det er ikke nok bare at omfordele eksisterende udviklingsmidler, fx fra EU-budgettet. Udviklingsmidler skal bruges til sundhed, uddannelse og ligestilling, mens klimafonde skal bruges til klimarelaterede udfordringer. Det globale syd har brug for både udviklingsstøtte og klimastøtte. Derfor er det eneste retfærdige, at rige lande med høje CO²-udledninger kommer med nye penge til fonde for tab og skader.

Biodiversitet, kultur og videnspotentialer

- AOSIS repræsenterer mange oprindelige og unikke samfund, som kun kan trives på deres specifikke øer og er tæt knyttet til øernes natur og økosystemer. Disse samfund har boet på øerne i generationer, og deres kultur, tro og levebrød er uløseligt forbundet med øen.
- Øerne har også et stort potentiale for forskning, der kan hjælpe os med bedre at forstå økosystemer og muligvis genopbygge biodiversitet globalt. AOSIS understreger, at et tab af biodiversitet og unikke ø-økosystemer er et enormt tab, både for de der bor på øerne som risikerer at miste deres hjem, men også for fremtidens forskning i unikke økosystemer.

Kort overblik over de andre aktører i debatten

Danmark: Et mindre, rigt EU-land, som har brugt mange penge på den grønne omstilling, men som også er blandt de lande, der har udledt – og stadig udleder – meget CO² per indbygger.

Kina: Et udviklingsland, som nu er en af verdens største CO²-udledere, men som ikke bidrager til Fonden for tab og skader.

Slovakiet: Et mindre velstående EU-land, som har oplevet klimarelaterede katastrofer, men som stadig importerer meget olie fra Rusland.

Business Europe: Interesseorganisation der mener, at konkurrence og økonomisk udvikling medfører CO²-udledning, og de vil hellere udvikle måder at opsamle CO² på fremfor at bremse udviklingen.